

ใบกิจกรรม เกมเปิดใจให้เพื่อนรู้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและบรรยากาศของความเป็นมิตร
2. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รู้จักกันดียิ่งขึ้น
3. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและสนุกสนานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. บัตรคำจำนวน 8 แผ่น เท่ากับจำนวนสมาชิก ในบัตรคำแต่ละบัตรจะมีข้อความสุภาษิตที่ไม่สมบูรณ์
2. กระดาษเปล่า ปากกา เท่ากับจำนวนสมาชิก
3. นาฬิกาจับเวลา
4. นกหวีด

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้ทราบดังนี้ คือ นักเรียนจะได้รับแจกบัตรคำคนละ 1 บัตร ภายในบัตรคำจะมีสุภาษิตซึ่งไม่สมบูรณ์ เมื่อได้รับสัญญาณ ให้นักเรียนพยายามนำบัตรคำที่ตนได้ไปหารวมกับเพื่อนที่มีบัตรคำเพื่อรวมบทสุภาษิตให้สมบูรณ์ ใช้เวลาไม่เกิน 3 นาที
2. ผู้วิจัยแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 บัตร
3. ผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มกิจกรรมหาคู่สุภาษิตในเวลา 3 นาที ผู้วิจัยเป่านกหวีดหมดเวลา และช่วยเหลือให้สมาชิกที่ยังหาคู่ของตนไม่พบได้พบคู่ของตนและให้แยกย้ายไปนั่งตามที่เห็นว่าเหมาะสม
4. ผู้วิจัยชี้แจงเพิ่มเติมว่า ให้นักเรียนใช้เวลา 5 นาที พุดคุยเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลส่วนตัว ลักษณะนิสัย ความสนใจ ความคิดความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการ และบันทึกในกระดาษเปล่าให้ละเอียดที่สุด
5. ผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าและปากกาให้นักเรียนกลุ่มทดลองคนละ 1 ชุด
6. ผู้วิจัยให้สัญญาณเพื่อให้นักเรียนได้พุดคุยสนทนากันในเวลา 5 นาที
7. เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้สัญญาณเพื่อให้นักเรียนหยุดการพุดคุย

ขั้นวิเคราะห์และสรุปเพื่อนำไปใช้

8. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองออกมาแนะนำคู่ของตนให้เพื่อนได้รู้จักตามลำดับดังนี้
 - คู่ที่ 1 นำมาปลากินมด – น้ำคคมคกินปลา
 - คู่ที่ 2 สี่เท้ายังรู้พลาด – นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง
 - คู่ที่ 3 น้ำพึ่งเรือ – เสือพึ่งป่า
 - คู่ที่ 4 รักวัวให้ผูก – รักลูกให้ดี
9. ผู้วิจัยสุ่มถามนักเรียน โดยมีแนวคำถามดังนี้
 - 9.1 เล่นกิจกรรมนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
 - 9.2 ได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรมนี้
 - 9.3 จะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง ทั้งในชีวิตประจำวันและการศึกษาเล่าเรียน
10. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมที่นำมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น เกมรวมดวงใจ เกมทายใจ เกมฉันคือใคร เกมพบกันครั้งแรก เป็นต้น

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

เรื่อง ลักษณะพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมกล้าแสดงออก

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

การจำแนกพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมกล้าแสดงออก ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสม

2. จุดประสงค์นำทาง

2.1 นักเรียนสามารถบอกลักษณะของพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมกล้าแสดงออกได้

2.2 นักเรียนสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมกล้าแสดงออกได้

เนื้อหาสาระ

1. ลักษณะของพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมกล้าแสดงออก

2. ความแตกต่างในการแสดงออกของพฤติกรรมทั้ง 3 พฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันทบทวนถึงประโยชน์ของการร่วมกิจกรรมในครั้งที่แล้ว

1.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการใช้ชุดการแนะแนวเรื่องพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก

2. ขั้นปฏิบัติ

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชมการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่สมมติขึ้น โดยที่ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนจำนวน 4 คน แสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น แล้วให้นักเรียน

ที่เหลือสังเกตเหตุการณ์

สถานการณ์ ในห้องเรียนระหว่างที่ครูกำลังสอนอยู่นั้น เพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งชอบชวนเพื่อนคนอื่นคุยในห้องเรียนโดยไม่สนใจที่ครูสอนเลย เป็นอย่างนี้ประจำทุกคาบเรียน นักเรียนในฐานะเป็นเพื่อนสนิท จะทำอย่างไร

ผู้แสดงที่ 1 เข้าไปหาเพื่อนแล้วพูดว่า “เรอคุยกันในห้องเรียนเป็นประจำไม่กลัวครูดุบ้างเหอ”

ผู้แสดงที่ 2 เข้าไปหาเพื่อนแล้วพูดว่า “ทำไมชอบคุยกันในห้องเรียนอยู่เรื่อยเลย ไม่เกรงใจครูก็เกรงใจผมบ้าง”

ผู้แสดงที่ 3 เข้าไปหาเพื่อนแล้วพูดว่า “ผมคิดว่าการคุยกันในห้องเรียนมันรบกวนสมาธิคนอื่นนะ ผมคิดว่าคุณควรจะเลิกเสียละ”

2.2 ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดงทั้ง 3 คน ว่าแต่ละคนมีการแสดงพฤติกรรมอย่างไร และพฤติกรรมอย่างไรที่สมควรที่จะแสดงออก

2.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

2.4 ผู้วิจัยอธิบายลักษณะของพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ความแตกต่างของพฤติกรรมทั้ง 3 แบบ

2.5 ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของพฤติกรรมกล้าแสดงออกต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน

2.6 ผู้วิจัยแจกใบงานเรื่องการจำแนกพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ให้นักเรียนทำ ใช้เวลา 10 นาที

2.7 ผู้วิจัยอธิบายการจำแนกพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ในใบงาน

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงลักษณะและความแตกต่างของพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก พร้อมทั้งประโยชน์ของพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออก

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. เครื่องฉายข้ามศีรษะ

คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่สอดคล้อง

1. การรู้จักกาลเทศะในการแสดงออก
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการสนทนา ชักถาม
3. การทำใบงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

-

ในความรู้

พฤติกรรมกล้าแสดงออก (Assertive Behavior) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ความต้องการ ความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาเป็นธรรมชาติและเหมาะสม

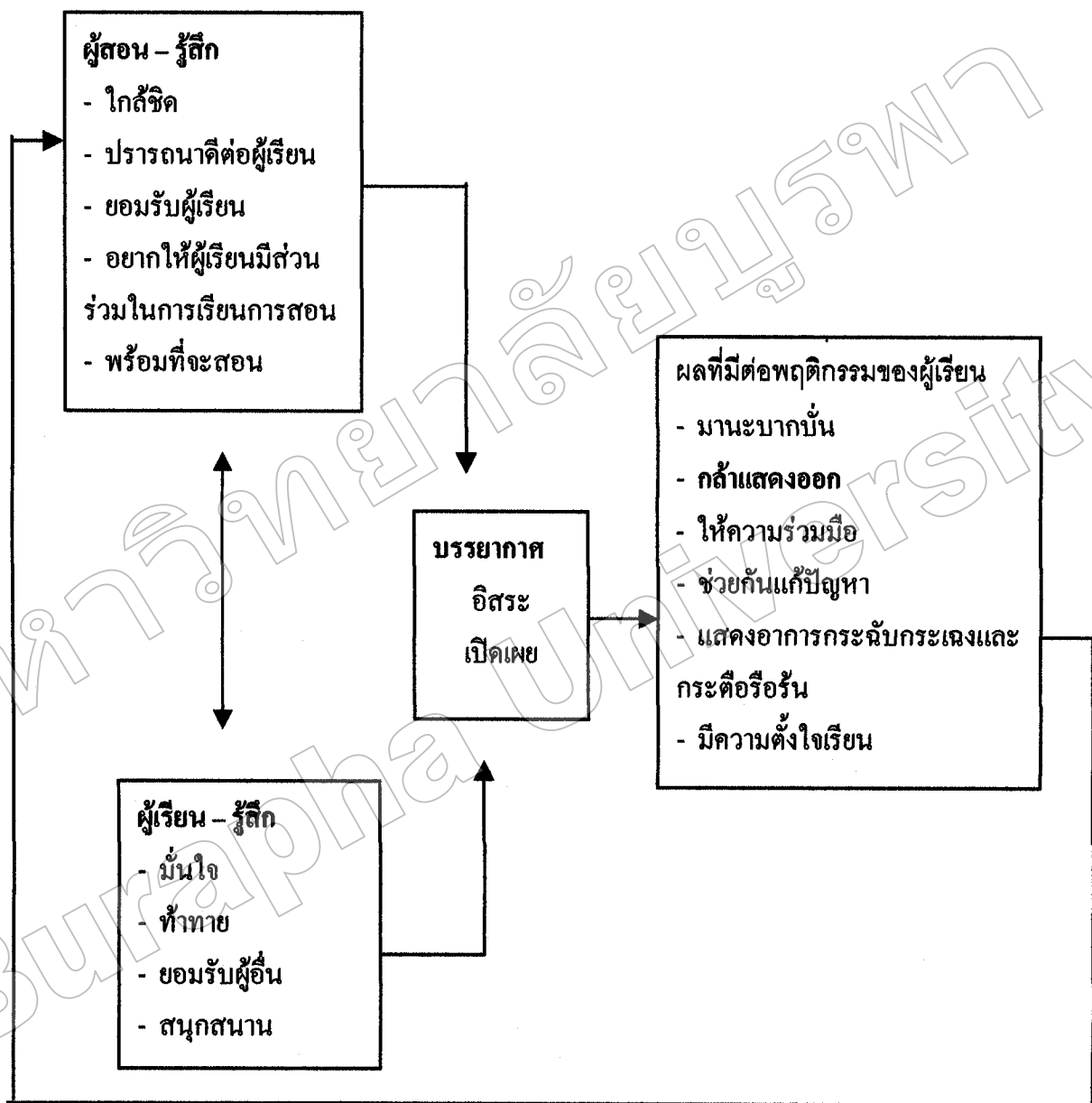
พฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Behavior) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่มีความกล้าแสดงออกแต่เป็นไปในรูปแบบพฤติกรรมก้าวร้าว ทำลาย หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก (Non-assertive Behavior) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนไม่กล้าแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ความต้องการ ความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาอย่างเป็นธรรมชาติและเหมาะสม

ลักษณะแตกต่างของพฤติกรรมทั้ง 3 แบบ

ลักษณะ	การไม่กล้าแสดงออก	การก้าวร้าว	การกล้าแสดงออก
ลักษณะการแสดงออกโดยทั่วไป	แสดงอารมณ์ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ซ่อนเร้น ปิดบัง ปฏิเสธตนเอง ไม่กล้าแสดงสิทธิและความต้องการของตนเอง	แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก แต่รุนแรง ไม่เหมาะสมตามสถานการณ์มักยกตนข่มท่านมักแสดงออกในทางที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือโกรธแค้น	แสดงอารมณ์ที่ตรงกับความเป็นจริงและเหมาะสมตามสถานการณ์ ตรงไปตรงมา เชื่อมั่นตนเองกล้าแสดงสิทธิและความต้องการของตนเอง โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น
ลักษณะของภาษาที่ไม่ใช้คำพูด	คาตะห้อย ไม่กล้าสบสายตาคู่สนทนา กระสับกระส่าย พูดอึกอักลังเลใจ เสียงสั่นหรือเสียงเบา มักยืนแบบหลังก้มโค้ง	ชอบจ้องหน้าหรือมองตา ชอบจิกนิ้ว พูดแบบอึดอัดอึดใจ เสียงดัง มักยืนแบบหยิ่งยะโส	สบสายตาคือเป็นธรรมชาติแต่ไม่จ้องหน้า มีท่าทีที่มั่นคง พูดเสียงหนักแน่นสม่ำเสมอทำเป็นสมดุสบายๆ
ความรู้สึกของผู้แสดงออก	รู้สึกเจ็บปวด วิตกกังวลในขณะนั้น น้อยเนื้อต่ำใจ เศร้าหมองและอาจรู้สึกโกรธในเวลาต่อมา	รู้สึกว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น หลงตนลืมนตน แต่อาจรู้สึกผิดหวังในเวลาต่อมาได้	รู้สึกเชื่อมั่นตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ทั้งในเวลานั้นและเวลาต่อมา
ความรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อผู้แสดงออก	รู้สึกว่าตนเองผิดและสงสัยผู้แสดงออกหรือรู้สึกว่าตนเองอยู่เหนือกว่า ไร้ค่าและรังเกียจผู้แสดงออก	รู้สึกเจ็บปวด ถูกทำร้ายจิตใจ เสียหน้า เสียศักดิ์ศรีและต่อมากจะรู้สึกโกรธแค้นหรืออาฆาตพยาบาท	รู้สึกเข้าใจ ยอมรับนับถือและมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้แสดงออก

บรรยากาศในชั้นเรียนที่มีการสื่อสารดี

ใบงาน

คำชี้แจง ในสถานการณ์แต่ละสถานการณ์แต่ละข้อต่อไปนี้จะมีการแสดงออก 3 รูปแบบ
ขอให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่างหน้าการแสดงออกแต่ละข้อดังนี้

ใส่เลข 1 ถ้าเห็นว่าเป็นพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก

ใส่เลข 2 ถ้าเห็นว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว

ใส่เลข 3 ถ้าเห็นว่าเป็นพฤติกรรมกล้าแสดงออก

1. ในการประชุมในชั้นเรียน มีเพื่อนคนหนึ่งคัดค้านความคิดของนักเรียน นักเรียนจะอย่างไร ?

...1....ก. ไม่ว่าอะไรเพราะเกรงใจเพื่อน

...2....ข. พูดว่า “ไม่ต้องมาค้านผมเลย ผมคิดดีแล้ว”

...3....ค. พูดว่า “คุณมีเหตุผลอะไรถึงได้คัดค้านความคิดของผม”

2. ในการเรียนการสอน เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเนื้อหาวิชาที่ครูกำลังสอน นักเรียนจะ
อย่างไร ?

...3....ก. ยกมือขึ้นขออนุญาตถาม

...1....ข. รอจนหมดคาบเรียนแล้วจึงถาม

...2....ค. ลุกขึ้นถามทันที

3. ในการเรียน ครูถามปัญหานักเรียนแต่นักเรียนไม่ทราบคำตอบ นักเรียนจะอย่างไร ?

...3....ก. ตอบว่า “ไม่ทราบครับ”

...2....ข. บอกครูว่าปัญหายากอย่างนี้ใครจะตอบได้

...1....ค. นั่งเฉย ๆ เพราะเราไม่ทราบคำตอบ

4. ในการรายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนสังเกตเห็นว่าเพื่อนของนักเรียนชอบก้มหน้า และไม่สบตา
ผู้เรียน เมื่อจบการรายงาน เพื่อนเข้ามาถามนักเรียนว่าการรายงานเป็นอย่างไรบ้าง นักเรียนจะทำ
อย่างไร ?

...1....ก. ก้มหน้าพูดว่า “เขารายงานได้ดีมากเลย”

...3....ข. พูดว่า “เวลารายงานเธอชอบก้มหน้าและไม่มองหน้าคนฟังต้องปรับปรุงอีกนิด
จะดีมาก”

...2....ค. พูดว่า “รายงานแย่มากเลย”

5. ในขณะที่ครูสอนปรากฏว่านักเรียนต้องการเข้าห้องน้ำเพื่อทำธุระส่วนตัว นักเรียนจะอย่างไร ?

...2....ก. ถูกไปเข้าห้องน้ำ

...1....ข. รอจนกว่าจะหมดคาบเรียนแล้วค่อยไปเข้าห้องน้ำ

...3....ค. ขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ

6. เพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งมาขอให้นักเรียนช่วยติวข้อสอบให้ในวันอาทิตย์ ปรากฏว่านักเรียนไม่ว่างในวันนั้น นักเรียนจะอย่างไร ?

...3....ก. พูดว่า “ผมไม่ว่างครับ วันอื่นได้ไหมครับ”

...1....ข. พูดว่า “ได้ครับ เดี๋ยวผมจะช่วย”

...2....ค. พูดว่า “ไม่เอา ไม่ว่าง”

7. เพื่อนของนักเรียนคุยกันในเวลาเรียน นักเรียนจะอย่างไร ?

...2....ก. พูดว่า “เงียบ ๆ หน่อย”

...3....ข. พูดว่า “อย่าคุยกันในเวลาเรียนนะ ผมฟังครูไม่รู้เรื่อง”

...1....ค. นั่งอยู่เฉย ๆ เดี๋ยวเพื่อนโกรธ

8. นักเรียนชนะเลิศในการตอบปัญหาชิงรางวัล เพื่อนจึงเข้ามาแสดงความยินดีด้วย นักเรียนจะอย่างไร ?

...3....ก. พูดว่า “ขอบคุณครับ”

...2....ข. พูดว่า “ของมันแน่นอยู่แล้ว”

...1....ค. ยิ้มอาย ๆ

9. เพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่น นักเรียนจะอย่างไร ?

...1....ก. ไม่ต้องอะไรเพราะเพื่อนเหมาะสมแล้วที่จะได้รับรางวัล

...2....ข. พูดว่า “โชคดียิ่งเลยนะ”

...3....ค. พูดว่า “ยินดีด้วยนะ”

10. เพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งไม่อ่านหนังสือจึงทำให้สอบตกในการสอบ เพื่อนจึงมาพูดคุยกับนักเรียนถึงสาเหตุ นักเรียนจะอย่างไร ?

...1....ก. ไม่พูดอะไรเพราะเพื่อนเสียใจมากแล้ว

...2....ข. พูดว่า “สมน้ำหน้า ไม่อยากอ่านหนังสือ”

...3....ค. พูดว่า “เธอสอบตกเพราะไม่ค่อยอ่านหนังสือ ถ้าอ่านหนังสือรับรองต้องผ่าน”

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

เรื่อง การซักถามและการตอบข้อซักถาม

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

การซักถามและการตอบข้อซักถามในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และยังสามารถช่วยให้ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนสามารถซักถามและตอบข้อซักถามต่อครูและเพื่อนในชั้นเรียนได้อย่างตรงไปตรงมาและเหมาะสม

2. จุดประสงค์นำทาง

2.1 นักเรียนกล้าที่จะซักถามครูผู้สอนและเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.2 นักเรียนกล้าที่จะตอบคำถามหรือให้ความกระจ่างแก่ครูผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

2.3 นักเรียนกล้าที่จะพูดปฏิเสธการตอบข้อซักถามหรือให้ความกระจ่างแก่ครูผู้สอนและเพื่อนอย่างตรงไปตรงมา

เนื้อหาสาระ

1. การซักถามและการตอบข้อซักถามในชั้นเรียนที่ถูกต้องและเหมาะสม

2. ประโยชน์และความสำคัญของการซักถามและการตอบข้อซักถาม

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการใช้ชุดการแนะแนวในเรื่องการซักถามและการตอบข้อซักถาม

1.2 ผู้วิจัยพูดคุยซักถามกับนักเรียนเกี่ยวกับการซักถามและการตอบข้อซักถามในห้องเรียน

2. ขั้นปฏิบัติ

2.1 ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ 1 แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

2.2.1 สาเหตุที่สมชายและเพื่อนไม่ทำแบบฝึกหัด

2.2.2 ลักษณะพฤติกรรมของสมชายและเพื่อน

2.2.3 เพราะเหตุใด สมชายและเพื่อนจึงทำแบบฝึกหัดได้ในภายหลัง

2.2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์จากการซักถามและการตอบ
ข้อซักถามอันมีต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ 2 แล้วร่วมกันอภิปรายว่า
พฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 3 คน พฤติกรรมของใครเป็นพฤติกรรมกล้าแสดงออก

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่ 2 ใช้เวลาในการแสดง
20 นาที มีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนเข้าใจ

2.4.2 ผู้วิจัยชี้แจงและตกลงเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนได้ทราบ

2.4.3 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทให้นักเรียนทุกคนทราบ โดยสมมติให้ผู้วิจัยเป็นครูสอน
ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทของสุรศักดิ์ในสถานการณ์ที่ 2 ทีละคน

2.4.4 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันจัดฉากในการแสดงบทบาทสมมติให้เหมาะสม

2.4.5 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมติตามที่กำหนดไว้ โดยให้
นักเรียนที่ยังไม่ได้แสดงสังเกตเพื่อนที่แสดง

2.4.6 เมื่อแสดงครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับ
บทบาทการแสดงของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

2.4.7 ผู้วิจัยให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการซักถามและการตอบข้อซักถาม
ภายในชั้นเรียนที่เหมาะสม

2.4.8 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดง

3.ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของการซักถามและการตอบข้อ
ซักถามที่มีต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนไปฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเกี่ยวกับการซักถามและการตอบ
ข้อซักถามเพิ่มเติม

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบกิจกรรม
2. เครื่องฉายข้ามศีรษะ

คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่สอดคล้อง

1. การยอมรับในตนเองและผู้อื่น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการสนทนาและการซักถาม

กิจกรรมเสนอแนะ

-

ใบกิจกรรม

สถานการณ์ที่ 1

ในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ครูได้สอนเรื่อง อิทธิบาท 4 หลังจากทีครูสอนเสร็จ ครูจึงถามนักเรียนว่า “มีใครสงสัยอะไรเกี่ยวกับอิทธิบาท 4 ที่จะซักถามบ้างไหม” ปรากฏว่า ไม่มีนักเรียนยกมือซักถามครูเลย ครูจึงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในขณะที่นักเรียนกำลังทำแบบฝึกหัดอยู่นั้น ครูสังเกตเห็นว่าสมชายนั่งอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไร ครูจึงถามสมชายว่า

ครู “สมชาย ทำไมเธอไม่ทำแบบฝึกหัดล่ะ”

สมชาย “ผมทำไม่ได้ครับครู

ครู “อ้าว ทำไมทำไม่ได้ล่ะ”

สมชาย “ผมไม่เข้าใจครับ”

ครู “ไม่เข้าใจแล้วทำไมไม่ถามล่ะ”

สมชาย “ผมไม่กล้าถามครับ”

ครูจึงให้นักเรียนหยุดทำแบบฝึกหัด แล้วถามนักเรียนอีกครั้งว่ามีใครบ้างที่ยังไม่เข้าใจ ปรากฏว่านอกจากสมชายแล้ว มีนักเรียนอีก 4-5 คนยกมือ ครูจึงอธิบายเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง แล้วบอกนักเรียนทุกคนว่า

ครู “นักเรียนครับ ถ้าหากใครมีอะไรสงสัยควรถามทันที ไม่ควรเก็บความสงสัยนั้นไว้ ถ้าเรารู้จักกล้าซักถามเมื่อไม่เข้าใจจะทำให้เรากระจ่างในบทเรียนดีขึ้น”

หลังจากนั้นครูจึงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่าคะแนนในการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจ

สถานการณ์ที่ 2

ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ครูได้สอนเกี่ยวกับการเมืองของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลังจากสอนจบ ครูจึงถามนักเรียนว่า มีใครสงสัยหรือต้องการที่จะซักถามเพิ่มเติมหรือเปล่า มีนักเรียน 3 คนที่มีความสงสัย แต่มีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ดังนี้

สุรเดช ลูกขึ้นถามทันทีว่า “ครูครับ ใครเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยครับ”

สุรศักดิ์ ยกมือขึ้นขออนุญาตแล้วถามว่า “ครูครับ ผมอยากทราบว่าใครเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยครับ”

สุรสิทธิ์ ไม่ถามอะไรเพราะคิดว่าจะไปถามเพื่อนหลังจากจบคาบเรียน

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

เรื่อง การแสดงความคิดเห็น

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

การกล่าวแสดงความคิดเห็นทั้งในแง่บวกและลบตามความเป็นจริงและจริงใจ มีความสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีความหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ครูและเพื่อนได้ทราบความคิดเห็นของตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนสามารถกล่าวแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. จุดประสงค์นำทาง
 - 2.1 นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองทั้งในแง่บวกและแง่ลบตามความเป็นจริงต่อครูผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
 - 2.2 นักเรียนกล้าที่จะพูดแสดงการยอมรับความคิดเห็นของครูผู้สอนและเพื่อนด้วยความจริงใจ

เนื้อหาสาระ

การแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสม เทคนิคการแสดงความคิดเห็น ประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ
 - 1.1 ผู้วิจัยทบทวนพฤติกรรมกล้าแสดงออกการซักถามและการตอบข้อซักถามผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการใช้ชุดการแนะแนวเรื่องการแสดงความคิดเห็น
2. ขั้นปฏิบัติ
 - 2.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมโดยมีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.2.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
 - 2.2.2 ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมให้นักเรียนได้รับรู้ ดังนี้

หลังจากนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับแจกกระดาษเปล่า ปากกา และสี ให้นักเรียนคัดเลือกเพื่อนในกลุ่มออกมา 1 คน เพื่อเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่ม หลังจากนั้นให้นักเรียนที่เหลืออีก 3 คน ช่วยกันวาดภาพห้องเรียนที่อยากให้เป็น โดยขณะที่วาดนั้นสามารถแสดงความคิดเห็นกันได้อย่างอิสระ โดยใช้เวลาในการวาด 10 นาที

2.2.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษ สี ดินสอ ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด และแจกใบสังเกตพฤติกรรมให้นักเรียนที่ถูกเลือกให้เป็นผู้สังเกต

2.2.4 ผู้วิจัยให้สัญญาณให้แต่ละกลุ่มเริ่มวาดภาพห้องเรียนภายในเวลา 10 นาที และให้ผู้สังเกตพฤติกรรมนั่งสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่มโดยไม่ต้องพูดอะไร

2.2.5 เมื่อครบ 10 นาที ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดวาดภาพ

2.2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมาแสดงหน้าห้องเรียน และให้นักเรียนที่สังเกตพฤติกรรมออกมารายงานผลการสังเกตพฤติกรรมให้เพื่อน ๆ ฟัง

2.2.7 เมื่อนักเรียนรายงานการสังเกตพฤติกรรมครบทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยซักถามนักเรียนดังนี้

2.2.7.1 ได้ข้อคิดอย่างไรในการทำกิจกรรมนี้

2.2.7.2 งานจะสำเร็จลงได้เพราะอะไร

2.2.7.3 เราสามารถนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างไร

2.2.8 ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็นของนักเรียน และเพิ่มเติมแนวคิดของกิจกรรม ดังนี้
การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ถ้าทุกคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน งานทุกอย่างก็สำเร็จลงได้อย่างรวดเร็วและมีความสมบูรณ์

2.4 ผู้วิจัยให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่นักเรียนเกี่ยวกับทักษะการแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของพฤติกรรมกล้าแสดงออกเรื่องการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนไปฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเรื่องการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นการบ้าน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบกิจกรรม “เกมห้องเรียนร่วมใจ”
2. ใบสังเกตพฤติกรรม
3. เครื่องฉายข้ามศีรษะ

คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่สอดคล้อง

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ความจริงใจ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการสนทนาและการซักถาม

กิจกรรมเสนอแนะ

ครูอาจจะให้นักเรียนวาดรูปอื่น ๆ ได้เช่น บ้านในฝัน โรงเรียนในฝัน เป็นต้น หลังทำกิจกรรมอาจจะให้นักเรียนช่วยกันจัดห้องเรียนตามรูปที่วาดที่เห็นว่าเหมาะสม

ใบกิจกรรม เกมห้องเรียนร่วมมือ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษเปล่า ดินสอ สี
2. นาฬิกาจับเวลา
3. ใบสังเกตพฤติกรรม

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน

2. ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมให้นักเรียนได้รับรู้ ดังนี้

หลังจากนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับแจกกระดาษเปล่า ปากกาและสี ให้นักเรียนคัดเลือกเพื่อนในกลุ่มออกมา 1 คน เพื่อเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่ม หลังจากนั้นให้นักเรียนที่เหลืออีก 3 คน ช่วยกันวาดภาพห้องเรียนที่อยากให้เป็น โดยขณะที่วาดนั้นสามารถแสดงความคิดเห็นกันได้อย่างอิสระ โดยใช้เวลาในการวาด 10 นาที

3. ผู้วิจัยแจกกระดาษ สี ดินสอ ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด และแจกใบสังเกตพฤติกรรมให้นักเรียนที่ถูกเลือกให้เป็นผู้สังเกต

4. ผู้วิจัยให้สัญญาณให้แต่ละกลุ่มเริ่มวาดภาพห้องเรียนภายในเวลา 10 นาที และให้ผู้สังเกตพฤติกรรมนั่งสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่มโดยไม่ต้องพูดอะไร

5. เมื่อครบ 10 นาที ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดวาดภาพ

ขั้นวิเคราะห์และสรุปเพื่อนำไปใช้

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมาแสดงหน้าห้องเรียน และให้นักเรียนที่สังเกตพฤติกรรมออกมารายงานผลการสังเกตพฤติกรรมให้เพื่อน ๆ ฟัง

7. เมื่อนักเรียนรายงานการสังเกตพฤติกรรมครบทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยซักถามนักเรียนดังนี้

7.1 ได้ข้อคิดอย่างไรในการทำกิจกรรมนี้

7.2 งานจะสำเร็จลงได้เพราะอะไร

7.3 เราสามารถที่จะนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างไร

8. ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็นของนักเรียน และเพิ่มเติมแนวคิดของกิจกรรม ดังนี้ การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ถ้าทุกคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน งานทุกอย่างก็สามารถที่จะสำเร็จลงได้ อย่างรวดเร็วและมีความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

อาจจะให้นักเรียนวาดรูปอื่นๆ ได้เช่น บ้านในฝัน โรงเรียนในฝัน เป็นต้น หลังทำกิจกรรมอาจจะให้นักเรียนช่วยกันจัดห้องเรียนตามรูปที่วาดที่เห็นว่าเหมาะสม

ใบสังเกตพฤติกรรม
กลุ่มที่.....

สมาชิกคนที่ 1 ชื่อ.....นามสกุล.....

ลักษณะพฤติกรรม.....
.....
.....
.....
.....
.....

สมาชิกคนที่ 2 ชื่อ.....นามสกุล.....

ลักษณะพฤติกรรม.....
.....
.....
.....
.....
.....

สมาชิกคนที่ 3 ชื่อ.....นามสกุล.....

ลักษณะพฤติกรรม.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

ผู้สังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

เรื่อง การกล่าวและการยอมรับคำวิจารณ์

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

การกล่าวคำวิจารณ์ผู้อื่นต้องใช้ความรอบคอบเพื่อให้ผู้ถูกวิจารณ์ไม่เกิดอคติเมื่อได้ฟัง และการยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนสามารถกล่าวและยอมรับคำวิจารณ์ผู้อื่นในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. จุดประสงค์นำทาง
 - 2.1 นักเรียนกล้าที่จะกล่าวคำวิจารณ์ผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมาในชั้นเรียน
 - 2.2 นักเรียนกล้าที่จะยอมรับคำวิจารณ์ของผู้อื่นด้วยความจริงใจในชั้นเรียน

เนื้อหาสาระ

1. การกล่าวคำวิจารณ์และการกล่าวคำยอมรับคำวิจารณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม
2. ประโยชน์ของการกล่าวคำวิจารณ์และการกล่าวคำยอมรับคำวิจารณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ชำนาญ
 - 1.1 ผู้วิจัยทบทวนพฤติกรรมกล้าแสดงออกเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการใช้ชุดการแนะแนวเรื่องการกล่าวและการยอมรับคำวิจารณ์
2. ชำนาญปฏิบัติ
 - 2.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการกล่าวคำวิจารณ์และการยอมรับคำวิจารณ์ในชั้นเรียน
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
 - 2.2.1 ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มทดลอง

ได้ทราบดังนี้ นักเรียนจะได้รับกระดาษเปล่าและปากกาคนละ 1 ชุด ให้นักเรียนวาดรูปหมู่ตามจินตนาการของตนมาคนละ 1 ตัว โดยใช้เวลาในการวาด 10 นาที

2.2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรม

2.2.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่า ดินสอให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

2.2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนเริ่มวาดภาพหมู่ตามความคิดและจินตนาการของแต่ละคนคนละ 1 ตัว ภายในเวลา 10 นาที

2.2.5 เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้สัญญาณเพื่อให้นักเรียนหยุดการวาดภาพหมู่

2.2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาแสดงรูปหมู่ของตนให้เพื่อนชมทีละคน และให้เพื่อนร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับรูปหมู่

2.2.7 เมื่อแสดงรูปหมู่จนครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยสุ่มถามนักเรียนโดยมีแนวคำถามดังนี้

2.2.7.1 เล่นกิจกรรมนี้แล้วรู้สึกอย่างไร

2.2.7.2 ได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรมนี้

2.2.7.3 รูปหมู่ที่แต่ละคนวาดนั้นมีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2.7.4 เมื่อได้รับคำวิจารณ์จากเพื่อนแล้วรู้สึกอย่างไร

2.2.7.5 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้

2.2.8 ผู้วิจัยสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสรุปว่า รูปหมู่ที่ทุกคนวาดนั้นมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ไม่มีใครวาดได้เหมือนกันฉันใด คนเราก็ย่อมแตกต่างกันออกไปทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ร่างกายจิตใจ ข้อดี ข้อเสีย ดังนั้นเราจึงควรยอมรับฟังความคิดเห็น คำวิจารณ์จากคนอื่นอย่างจริงใจเพื่อนำคำวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เหมาะสมมากขึ้น

2.4 ผู้วิจัยให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกเรื่องการกล่าวและยอมรับคำวิจารณ์เพิ่มเติม

3.ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของพฤติกรรมกล้าแสดงออกเกี่ยวกับการกล่าวและการยอมรับคำวิจารณ์ที่มีต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนไปฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเรื่องการกล่าวและการยอมรับคำวิจารณ์เพิ่มเติม

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน “เกมหมู่ของฉัน”
2. เครื่องฉายข้ามศีรษะ

คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่สอดคล้อง

1. ความจริงใจ
2. ความคิดสร้างสรรค์
3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการสนทนาและการซักถาม

กิจกรรมเสนอแนะ

หลังจากการทำกิจกรรม อาจจะนำภาพของนักเรียนคิดบอร์ดในชั้นเรียน

ใบกิจกรรม เกมหนูของฉัน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนกล่าวคำวิจารณ์ผู้อื่นอย่างจริงใจและเหมาะสม
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับคำวิจารณ์ของผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษเปล่า ดินสอ เท่ากับจำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง
2. นาฬิกาจับเวลา

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้ทราบดังนี้
นักเรียนจะได้รับกระดาษเปล่าและปากกาคนละ 1 ชุด ให้นักเรียนวาดรูปหนูตามจินตนาการ
ของตนมาคนละ 1 ตัว โดยใช้เวลาในการวาด 10 นาที

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรม
3. ผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่า ดินสอให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนเริ่มวาดภาพหนูตามความคิดและจินตนาการของแต่ละคน คนละ 1

ตัว ภายในเวลา 10 นาที

5. เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยให้สัญญาณเพื่อให้นักเรียนหยุดการวาดภาพหนู

ขั้นวิเคราะห์และสรุปเพื่อนำไปใช้

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาแสดงรูปหนูของตนให้เพื่อนชมทีละคน และให้เพื่อนร่วมกัน
วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับรูปหนู

7. เมื่อแสดงรูปหนูจนครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยสุ่มถามนักเรียนโดยมีแนวคำถามดังนี้

- 7.1 เล่นกิจกรรมนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- 7.2 ได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรมนี้
- 7.3 รูปหนูที่แต่ละคนวาดนั้นมีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 7.4 เมื่อได้รับคำวิจารณ์จากเพื่อนแล้วรู้สึกอย่างไร
- 7.5 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้

8. ผู้วิจัยสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสรุปว่า รูปหมู่ที่ทุกคนวาดนั้นมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ไม่มีใครวาดได้เหมือนกันฉันใด คนเราก็อ้อมแตกต่างกันออกไปทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ร่างกาย จิตใจ ข้อดี ข้อเสีย ดังนั้นเราจึงควรยอมรับฟังความคิดเห็น คำวิจารณ์จากคนอื่นอย่างจริงใจเพื่อนำ คำวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

อาจให้นักเรียนวาดรูปอื่น ๆ เช่น ต้นไม้ บ้าน คน เป็นต้นก็ได้